

Capelle aan den IJssel Dorpsstraat 31

Een Inventariserend Veldonderzoek door
middel van een proefsleuf, karterende
fase (IVO-P)

P.H.J.I. Ploegaert

BOORrapporten 576

Capelle aan den IJssel Dorpsstraat 31

Een Inventariserend Veldonderzoek door middel van een proefsleuf, karterende fase
(IVO-P)

P.H.J.I. Ploegaert

Tekeningen: G.F.H.M. Kempenaar

BOORrapporten 576
2015

Bureau Oudheidkundig Onderzoek Rotterdam
Ceintuurbaan 213b
3051 KC Rotterdam

COLOFON

Titel	Capelle aan den IJssel Dorpsstraat 31. Een Inventariserend Veldonderzoek door middel van een proefsleuf, karterende fase (IVO-P)
Status	definitief
Auteur(s)	drs. P.H.J.I. Ploegaert
Tekenaar(s)	G.F.H.M. Kempenaar
Opsteller(s) afbeeldingen	drs. P.H.J.I. Ploegaert
Projectcode	BOORrapporten 576
Projectleider	drs. P.H.J.I. Ploegaert
Projectmedewerker(s)	drs. P.H.J.I. Ploegaert en G.F.H.M. Kempenaar
Toets Beheer en Beleid	drs. A.J. Guiran

Autorisatie BOOR

Autorisatie bevoegd gezag

drs. M.M. Sier
hoofd Onderzoek en Rapportage

M.C. Engelaar
gemeente Capelle aan den IJssel

ISSN 1873-8923

Bureau Oudheidkundig Onderzoek Rotterdam
Ceintuurbaan 213b
3051 KC Rotterdam
Telefoon 010-4898500
E-mail boor@rotterdam.nl

Copyright © BOOR Rotterdam, augustus 2015

Alle rechten voorbehouden. Niets van deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

Het BOOR aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

SAMENVATTING

In opdracht van de gemeente Capelle aan den IJssel, (Afdeling Stadsontwikkeling, Unit VROMS) heeft het Bureau Oudheidkundig Onderzoek Rotterdam (BOOR) een archeologisch onderzoek uitgevoerd in het plangebied Dorpsstraat 31 te Capelle aan den IJssel. Het onderzoek bestond uit het graven van een proefsleuf over de gehele lengte en breedte van het te plaatsen stabiliteitsscherm in het kader van de dijkversterking ter hoogte van Dorpsstraat 31.

Aan de hand van oude foto's en historisch kaartmateriaal is af te leiden dat op de locatie lange tijd een molen (of opeenvolgende molens) hebben gestaan. De vroegst bekende afbeelding van een molen ter plaatse is uit 1632. De laatste molen (De Hoop) is afgebroken in 1918. Ten westen van de molen heeft rond 1900 een bedrijfsgebouw gestaan. Om die reden is de proefsleuf aan de westzijde verlengd (langer dan het tracé van het te plaatsen stabiliteitsscherm) tot de locatie waar dit bedrijfsgebouw heeft gestaan.

In de proefsleuf (met een lengte van circa 65 meter) zijn geen funderingen van de molen en het bedrijfsgebouw of andere archeologische resten aangetroffen. De bodem van de sleuf is aangelegd op circa 60 tot 90 cm onder het huidige maaiveld. Op de parkeerplaats ter hoogte van Dorpsstraat 31 is gegraven tot circa 1,20 meter onder maaiveld. Als aanvulling op de proefsleuf zijn in de sleuf boringen gezet om er zeker van te zijn dat niet op een dieper niveau funderingen zijn gemist. De boringen zijn gezet tot circa 3 tot 4 meter onder maaiveld. In de boringen zijn alleen 'schone' dijkophogingen waargenomen.

INHOUDSOPGAVE

blz.

SAMENVATTING	3
1 INLEIDING	7
1.1 Inleiding.....	7
1.2 Plaats onderzoek binnen de Archeologische Monumentenzorg.....	7
1.3 Administratieve gegevens onderzoek.....	8
2 AANLEIDING ONDERZOEK	9
2.1 Inleiding.....	9
2.2 Plangebied en onderzoeksgebied.....	9
2.2.1 Plangebied.....	9
2.2.2 Onderzoeksgebied.....	9
2.3 Huidige situatie onderzoeksgebied.....	9
2.4 Geplande werkzaamheden.....	9
2.5 Resultaten voorgaand onderzoek.....	9
2.6 Gevolgen geplande werkzaamheden voor de archeologische waarden.....	10
2.7 Besluit.....	10
3 KARTEREND INVENTARISEREND VELDONDERZOEK	11
3.1 Inleiding.....	11
3.2 Doel en onderzoeksvragen.....	11
3.3 Methoden.....	11
3.3.1 Inleiding.....	11
3.3.2 Methoden veldonderzoek.....	11
3.4 Resultaten.....	12
3.4.1 Opbouw van het dijklichaam.....	12
3.4.2 Archeologische sporen.....	12
3.4.3 Archeologische vondsten.....	12
3.5 Waardering.....	13
4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	14
GERAADPLEEGDE BRONNEN	15
AFKORTINGEN	16
VONDSTENLIJST	17

	Klimaat Landschap Vegetatie		Archeologische perioden	
2000	Subatlantic <i>koeler vochtiger</i>	loofbos	Nieuwe tijd	
1500			Late Middeleeuwen B	
1000			Late Middeleeuwen A	
500			Vroege Middeleeuwen	
0			Romeinse tijd	
500			Late IJzertijd	
500			Midden-IJzertijd	
500			Vroege IJzertijd	
1000			Late Bronstijd	
1500			Midden-Bronstijd	
2000	Subboreaal <i>koeler droger</i>	loofbos	Vroege Bronstijd	
2500			Laat Neolithicum	
3000			Midden-Neolithicum	
4000			Vroeg Neolithicum	
5000	Atlanticum <i>warm vochtig</i>	loofbos	Mesolithicum	
6000				
7000				
7500	Boreaal <i>warmer</i>	den		
8000	Preboreaal <i>warmer</i>	berk		
8500				
9000	Late Dryas <i>kouder</i>	toendra	Laat-Paleolithicum	
9500				

Tijdtabel.

1 INLEIDING

1.1 Inleiding

In opdracht van de gemeente Capelle aan den IJssel (Afdeling Stadsontwikkeling, Unit VROMS), heeft het Bureau Oudheidkundig Onderzoek Rotterdam (BOOR) een archeologisch onderzoek uitgevoerd in het plangebied Dorpsstraat 31 te Capelle aan den IJssel. Het onderzoek bestond uit het graven van een smalle proefsleuf over de gehele lengte van een te plaatsen stabiliteitsscherm in het kader van de dijkversterking.

Voor het plangebied is een beperkt bureauonderzoek uitgevoerd waaruit is gebleken dat ter hoogte van Dorpsstraat 31 in ieder geval vanaf de 17^e eeuw een molen heeft gestaan (Guiran 2012). Op foto's uit het begin van de 20e eeuw is tevens, ten westen van de molen, een bedrijfsgebouw te zien waarvan mogelijk funderingen op of tegen de dijk bewaard zijn gebleven. Om die resten te kunnen onderzoeken is de proefsleuf naar het westen toe verlengd, langer dan het tracé van het te plaatsen stabiliteitsscherm. Behalve het doel van het archeologisch onderzoek in het kader van de Archeologische Monumentenzorg, is tevens gekeken of eventueel archeologische resten een belemmering konden vormen voor het plaatsen van het stabiliteitsscherm

1.2 Plaats onderzoek binnen de Archeologische Monumentenzorg

Het proces van Archeologische Monumentenzorg (AMZ) bestaat uit de volgende stappen: Stap 1.

De inventarisatie van archeologische waarden in een plangebied en/of onderzoeksgebied. Een inventarisatie bestaat doorgaans uit het uitvoeren van een bureauonderzoek (met als doel het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting), gevolgd door een inventariserend veldonderzoek. Bij een inventariserend veldonderzoek kan onderscheid gemaakt worden in een verkennende fase (uitsluiten kansarme arealen en selectie kansrijke arealen), een karterende fase (vaststellen en begrenzen archeologische vindplaatsen) en een waarderende fase (bepalen waarde aan de hand van fysieke en inhoudelijke kwaliteit van vindplaatsen).

De inventarisatie resulteert in het opstellen van een (selectie)advies, aan de hand waarvan een beleidsbeslissing (een selectiebesluit) kan worden genomen (stap 2).

Stap 2.

Het nemen van een selectiebesluit op grond van de resultaten van de inventarisatie (het beleid ten aanzien van vindplaatsen). Het selectiebesluit houdt in dat (delen van) een vindplaats wel of niet als behoudenswaardig wordt gekwalificeerd. In het geval van behoudenswaardige vindplaatsen vindt uitvoering van het selectiebesluit plaats; uitgangspunt hierbij is het streven naar behoud *in situ* van vindplaatsen (stap 3). In het geval van niet-behoudenswaardige vindplaatsen is het proces van Archeologische Monumentenzorg afgerond.

Stap 3.

Het uitvoeren van het selectiebesluit door: het *in situ* veiligstellen van archeologische informatie van behoudenswaardige vindplaatsen door fysieke bescherming, dan wel het veiligstellen van archeologische informatie van behoudenswaardige - maar niet *in situ* te handhaven - vindplaatsen door documentatie ervan door opgraving voorafgaand aan de werkzaamheden in het plangebied en/of onderzoeksgebied, dan wel het verifiëren dat geen archeologische informatie ongedocumenteerd verloren gaat door archeologische begeleiding van de werkzaamheden in het plangebied en/of onderzoeksgebied.

Het voorliggende rapport bevat het verslag van de eerste fase van de inventarisatie van archeologische waarden in het onderzoeksgebied Dorpsstraat 31 te Capelle aan den IJssel: de karterende fase van het inventariserend veldonderzoek. Bij de waardestelling van niet-zichtbare archeologische vindplaatsen wordt aan de hand van de criteria gaafheid en conservering de fysieke kwaliteit bepaald. Normaliter wordt een karterend inventariserend veldonderzoek verricht door bijvoorbeeld het graven van proefsleuven en/of het uitvoeren van een gericht booronderzoek. Omdat het onderzoeksgebied samenviel met het uit te graven cunet voor het te plaatsen stabiliteitsscherm is door het bevoegd gezag besloten de waarderende fase tegelijk uit te voeren.

Op basis van de resultaten van het karterend inventariserend veldonderzoek wordt een waardestelling opgemaakt voor de aanwezige archeologische resten in het onderzoeksgebied en wordt met behulp van deze waardestelling een (selectie)advies geformuleerd ten aanzien van de omgang met aanwezige archeologische waarden en archeologische verwachtingen in het onderzoeksgebied Dorpsstraat 31 te Capelle aan

den IJssel.

Het onderzoek komt voort uit het door BOOR opgestelde concept-advies/Quick Scan, zoals verwoord in de brief met het kenmerk U2012/23430. Het Programma van Eisen (BOOR-PvE2014014) voor het onderzoek is opgesteld door de heer P.H.J.I. Ploegaert en goedgekeurd door het bevoegd gezag in deze, de heer M.C. Engelaar.

Het onderzoek is uitgevoerd conform de specificaties vastgelegd in het protocol IVO-proefsleuvenonderzoek (IVO-P), onderdeel van het protocol 4003 Inventariserend Veldonderzoek, van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) versie 3.3 van het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK).

1.3 Administratieve gegevens onderzoek

Soort onderzoek	inventariserend veldonderzoek (proefsleuf)
Onderzoeksgebied	
Naam	Dorpsstraat 31
(maakt deel uit van) Plangebied	Dorpsstraat 31
Plaats	Capelle aan den IJssel
Gemeente	Capelle aan den IJssel
RD-centrumcoördinaten	100.012 / 437.405
Oppervlakte	circa 33 m ²
Kadastrale gegevens	sectie B nr. 8419
Beheerder(s)/eigena(a)r(en) grond	gemeente Capelle aan den IJssel
Opdrachtgever(s)	Gemeente Capelle aan den IJssel Afdeling Stadsontwikkeling, Unit VROMS
Bevoegd gezag	
Naam organisatie	gemeente Capelle aan den IJssel
Naam deskundige	dhr. M.C. Engelaar
Uitvoering onderzoek	
Naam instelling/bedrijf	BOOR
Naam senior KNA-archeoloog	drs. P.H.J.I. Ploegaert
Datum onderzoek	juli 2015
Archis-onderzoeksmeldingsnummer(s)	62787
Resultaat onderzoek	
BOOR-vindplaatscode(s)	nvt
Archis-vondstmeldingsnummer(s)	-
Plaats en beheer documentatie	archief BOOR onder de projectcode BOORrapporten 576
Plaats en beheer vondstmateriaal	depot BOOR

2 AANLEIDING ONDERZOEK

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt in het kort een overzicht gegeven van de geplande werkzaamheden en de gevolgen daarvan voor de archeologische waarden die na het bureauonderzoek zijn geformuleerd.

2.2 Plangebied en onderzoeksgebied

2.2.1 Plangebied

Het plangebied betreft het binnendijkse talud van de dijk langs de Hollandsche IJssel ter hoogte van Dorpsstraat 31 op de hoek Dorpsstraat – Mient in de gemeente Capelle aan den IJssel (Afb. 1). In de bovenzijde van het talud zijn mogelijk resten aanwezig behorende bij de voormalige molen. Een gedeelte van het terrein is in gebruik als verharde parkeerplaats van het huis aan de Dorpsstraat 31. De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt circa 33 m². Het plangebied staat afgebeeld op kaartblad 37H van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); het centrumcoördinaat is 100.012 / 437.405.

2.2.2 Onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied waarbinnen het karterend inventariserend onderzoek is uitgevoerd, is groter dan het plangebied (Afb. 2). Het onderzoeksgebied is uitgebreid richting het westen om tevens eventuele funderingen van een bedrijfsgebouw, behorend bij de molen, buiten het plangebied te kunnen onderzoeken.

2.3 Huidige situatie onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied bestaat uit de berm van de Dorpsstraat aan het binnendijkse talud van de dijk langs de Hollandsche IJssel. Het huidige maaiveld ligt op circa 3,80 m + NAP.

2.4 Geplande werkzaamheden

De geplande werkzaamheden bestaan uit het plaatsen van een stabiliteitsscherm over een lengte van circa 38 meter (Afb. 2). Ten behoeve van dit stabiliteitsscherm wordt over de gehele lengte een smalle sleuf gegraven met een breedte van 0,50 meter.

2.5 Resultaten voorgaand onderzoek

Historische situatie

Uit historische bronnen is bekend dat op de locatie lange tijd een molen (of opeenvolgende molens) hebben gestaan. Op de plaats waar de huidige Mient uitkomt op de Dorpsstraat heeft in ieder geval vanaf het begin van de 17^e eeuw een korenmolen gestaan. Op de kaart van Schieland uit 1611 is weliswaar de molen zelf niet afgebeeld, maar wel de benaming 'Core Mole' (Afb. 3). Op een kopergravure van Rademaker, gedateerd 1632, is een molen afgebeeld, waarschijnlijk van het type standerdmolen (Afb. 4). De oudste, betrouwbare intekening van de locatie van de molen is op de kadasterkaart uit 1811-1832 (Afb. 5). De in 1918 afgebroken molen 'De Hoop' is volgens de database van verdwenen molens een molen van het type wipstellingmolen (Afb. 6). Ten westen van de molen heeft rond 1900 een bedrijfsgebouw gestaan (Boef – van der Meulen 2011, 25).

Geologische gegevens

De onderzoekslocatie is gelegen op de rivierdijk langs de Hollandsche IJssel. De ondergrond wordt gevormd door een opgeworpen kleilichaam van ten minste zes meter dik. De bedijkingsgeschiedenis van de Hollandsche IJssel gaat terug tot in de 11^e eeuw. In de 19^e eeuw werd deze rivierdijk de 'Hoogen Schielandschen Zeedijk' genoemd. De geologische en bodemkundige opbouw van de ondergrond onder de dijk ter hoogte van de onderzoekslocatie is voor het doel van het onderzoek, namelijk het localiseren van eventueel aanwezige funderingen, niet van belang.

Archeologische gegevens

Hoewel bekend is dat op de locatie vanaf het begin van de 17^e eeuw een molen heeft gestaan is, op basis van beschikbaar foto- en kaartmateriaal, de locatie van de molen en het bedrijfsgebouw ten opzichte van de huidige dijk lastig te bepalen. Tevens is niet bekend in hoeverre de in 1918 afgebroken molen teruggaat op een oudere voorganger. Met name is niet bekend of de fundering van een oudere voorganger is gesloopt of in de fundering van een opvolger is opgenomen.

2.6 Gevolgen geplande werkzaamheden voor de archeologische waarden

Voor het aanbrengen van het stabiliteitsscherm worden over een lengte van circa 38 meter werksleuven gegraven met een breedte van circa 0,50 meter tot circa 50 cm onder maaiveld. Eventueel aanwezige archeologische waarden zullen door de voorgenomen bodemingrepen - waaronder het heien van het stabiliteitsscherm - worden aangetast of vernietigd.

2.7 Besluit

Op basis van het door BOOR opgestelde concept-advies/Quick Scan is door het bevoegd gezag besloten de mogelijke locatie van de molen door middel van een proefsleuf, over de volledige lengte en breedte van het uit te graven tracé van het stabiliteitsscherm (circa 38 x 0,50 meter), te onderzoeken. Om ook de mogelijke locatie van het bedrijfsgebouw te kunnen onderzoeken is besloten de sleuf te verlengen richting het westen tot een totale lengte van circa 60 meter.

3 KARTEREND INVENTARISEREND VELDONDERZOEK

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk komen achtereenvolgens het doel van het onderzoek, de gehanteerde methoden voor het veldwerk en de uitwerking en de resultaten van het onderzoek aan bod.

3.2 Doel en onderzoeksvragen

Voor het archeologische onderzoek is door het BOOR een PvE geschreven (Ploegaert 2014). In dit PvE zijn de volgende algemene doelstellingen geformuleerd: Het doel van karterend inventariserend veldonderzoek is om het onderzoeksgebied nader systematisch te onderzoeken op de aanwezigheid van archeologische waarden en om tot een waardestelling van de vindplaats te komen. Hiertoe worden gedurende het onderzoek gegevens over de fysieke kwaliteit – met de criteria gaafheid en conservering – en inhoudelijke kwaliteit – met de criteria zeldzaamheid, informatiewaarde, ensemblewaarde en representativiteit – van de archeologische resten verzameld. De vindplaats wordt op basis van de zes genoemde criteria gewaardeerd. Van belang hierbij is dat informatie over de aard (welke complextype(n) is of zijn aanwezig), datering, omvang en stratigrafische positie wordt verkregen. Benadrukt wordt dat bij de waardering de vindplaats niet wordt beoordeeld op de beleving - met als criteria schoonheid en herinneringswaarde. Aan de hand van de waardestelling van de vindplaats dient een selectieadvies ten behoeve van het bevoegd gezag te worden opgesteld. Tenslotte is voor het vaststellen van het verdere beleid ten aanzien van de vindplaats nauwkeurige informatie over de exacte ligging (horizontale begrenzing) en exacte diepteligging (verticale begrenzing) van de archeologische waarden nodig. Met deze gegevens kan een inschatting worden gemaakt of en zo ja in welke mate bij de toekomstige bodemingrepen in het plangebied archeologische waarden zullen worden aangetast. Ze dienen dan ook te worden verzameld gedurende het proefsleufonderzoek. Het onderzoek zal zich beperken tot de archeologische waarden die daadwerkelijk met aantasting of vernietiging worden bedreigd, dat wil zeggen het deel dat samenvalt met het tracé van het te plaatsen stabiliteitsscherm.

Naast de genoemde primaire doelen van het onderzoek kan een aantal aanvullende inhoudelijke 'onderzoeksvragen' worden gesteld:

- Zijn in de ondergrond funderingen of andere archeologische resten aanwezig van de voormalige molen (en een eventuele voorganger) en het bedrijfsgebouw ten westen daarvan?
- Kan de exacte locatie van de molen en het bedrijfsgebouw worden vastgesteld?
- Wat is de datering van de archeologische resten?
- Op welke diepte komen archeologische resten voor in de ondergrond en wat is de horizontale verspreiding daarvan?
- Kunnen eventuele materiële resten gerelateerd worden aan de voormalige functie van de locatie, of betreft het losse vondsten, bijvoorbeeld uit afvallagen?
- Is er een fasering in de sporen (bijvoorbeeld houten of bakstenen funderingen) aan te brengen, en is er een fasering in de ophogingen van de dijk vast te stellen in relatie tot de archeologische resten?

3.3 Methoden

3.3.1 Inleiding

Het karterend inventariserend veldonderzoek is uitgevoerd door het graven van een proefsleuf. De werkzaamheden zijn op 14 en 15 juli 2015 verricht door P.H.J.I. Ploegaert (senior archeoloog, BOOR) en G.F.H.M. Kempenaar (senior veldtechnicus, BOOR). De projectleiding was in handen van de heer P.H.J.I. Ploegaert.

3.3.2 Methoden veldonderzoek

Om het doel van het archeologisch onderzoek te verwezenlijken en ter beantwoording van bovengenoemde vragen is de volgende strategie gevolgd:

Het onderzoek is uitgevoerd door het machinaal graven van één proefsleuf met een lengte van circa 63 meter en een breedte van circa 0,5 meter. De proefsleuf is gegraven

op de locatie van het te plaatsen stabiliteitsscherm aan de noordzijde van de Dorpsstraat en is in het westen verlengd tot de vermoedelijke locatie van het voormalige bedrijfsgebouw (Afb. 7).

Ter hoogte van de vermoedelijke locatie van het bedrijfsgebouw is het vlak in de proefsleuf aangelegd op circa 0,80 tot 0,90 m - mv (2,90 tot 2,95 m + NAP). Ter hoogte van de vermoedelijke locatie van de molen is een gedeelte van het vlak aangelegd op circa 1,15 m - mv (circa 2,70 m + NAP). De rest van het vlak in de proefsleuf is aangelegd op een diepte van circa 0,60 m - mv (circa 3,20 tot 3,30 m + NAP). Gedurende de aanleg van de proefsleuf is door het zetten van acht grondboringen getracht inzicht te krijgen in de opbouw van de dijk en de eventueel daarin aanwezige archeologische waarden op een dieper niveau dan de bodem van de proefsleuf. Tevens is continu met een 'prikstok' tot een halve meter onder de bodem van de proefsleuf gezocht naar funderingen.

Ter hoogte van de geasfalteerde parkeerplaats lag tot zeker een meter onder maaiveld puinverharding die zo compact was dat circa een meter van de proefsleuf niet aangelegd kon worden. In boringen aan weerszijden van dit gedeelte zijn echter geen funderingen van de molen aangeboord.

3.4 Resultaten

3.4.1 Opbouw van het dijklichaam

Om de opbouw van het dijklichaam te kunnen bestuderen zijn vanaf de bodem van de proefsleuf zes boringen gezet over de gehele lengte van de sleuf (zie afbeelding 2 voor de locatie van de boringen). De boringen zijn doorgezet tot een diepte van minmaal 3,35 m en maximaal 4,70 m - mv. Tevens kon op deze manier gekeken worden of op een dieper niveau funderingen of archeologische afvallagen aanwezig zijn in het dijklichaam. De boringen leverden het volgende beeld op:

Tot een diepte van circa 1,70 m - mv bestaat de dijkophoging uit sterk siltige tot sterk zandige, (licht) bruingrijze tot donkergrijze klei met veel sintels en fragmenten baksteenpuin. Deze vuile laag is ten oosten van de parkeerplaats dikker, tot maximaal 2,50 meter.

Onder deze vuile laag is een vrij 'schoon' pakket grijze, sterk siltige tot sterk zandige, klei aangeboord. In dit pakket zijn op verschillende diepten kleine fragmentjes baksteenpuin aangetroffen in de boringen.

Tegen de binnendijkse teen van de dijk zijn twee boringen gezet om een beeld te krijgen van de natuurlijke ondergrond in de directe omgeving van de dijk (Afb. 8, boringen 2 en 4, zie afbeelding 2 voor de locatie van de boringen). In boring 1 is vanaf een diepte van 0,60 m - mv (1,26 m + NAP) een pakket lichtbruingrijze tot bruingrijze, matig tot sterk siltige klei aangeboord met daarin hout- en rietresten (Afb. 8, 1). Onder het kleipakket lag sterk kleilig veen (Afb. 8, A) op een diepte van 3,40 m - mv (1,54 m - NAP). Een tweede boring tegen de de teen van de dijk mislukte door een ondoordringbaar puinpakket direct onder de oppervlakte.

3.4.2 Archeologische sporen

Er zijn in de proefsleuf geen funderingen of andere grondsporen aangetroffen. Puin- en baksteenfragmenten die in de bovenste lagen van de dijk zijn aangetroffen, zijn vermoedelijk met het ophogen van de dijk hierin terecht gekomen. Niet is uit te sluiten dat ze afkomstig zijn van gesloopte funderingen van gebouwen in de directe omgeving. Hoewel niet van belang voor de huidige civieltechnische werkzaamheden, is het volgende wel het vermelden waard met het oog op eventuele toekomstige ontwikkelingen. Direct ten noorden van de geasfalteerde parkeerplaats bevindt zich een klein plateautje van circa 5 x 5 meter, circa 1,50 meter dieper gelegen dan de parkeerplaats (Afb. 2). Vanaf dit plateautje duikt het maaiveld tot het niveau van het rijksmonument Dorpsstraat 31. Het vermoeden bestaat dat de locatie van molen 'De Hoop' verder ten noorden van de huidige dijk moet worden gezocht, waarschijnlijk ter hoogte van dit plateautje.

3.4.3 Archeologische vondsten

Tijdens het archeologisch onderzoek zijn geen archeologische vondsten aangetroffen.

3.5 Waardering

Het doel van de waardering is om met de gedurende het inventariserend veldonderzoek verzamelde gegevens tot een waardestelling van de eventuele vindplaats te komen. Op basis van de uitkomst van de waardestelling kan worden vastgesteld of de vindplaats wel of niet behoudenswaardig is en kan het verdere beleid ten aanzien van het terrein worden geformuleerd.

Binnen het onderzoeksgebied, dat gelijk is aan het plangebied, zijn echter geen archeologische resten aangetroffen. De geplande civieltechnische werkzaamheden in het plangebied (het plaatsen van het stabiliteitsscherm) zullen niet tot aantasting van archeologische resten leiden.

4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Op 14 en 15 juli 2015 is in het onderzoeksgebied Capelle aan den IJssel Dorpsstraat 31 een archeologisch onderzoek uitgevoerd in het tracé van het toekomstige stabiliteitsscherm ten behoeve van de dijkversterking. In de proefsleuf zijn geen archeologische resten aangetroffen. Het plaatsen van het stabiliteitsscherm zal geen aantasting van archeologische waarden vormen.

Bevoegd gezag

Het bevoegd gezag in deze is de gemeente Capelle aan den IJssel, vertegenwoordigd door het Bureau Oudheidkundig Onderzoek Rotterdam (BOOR). Ten aanzien van de conclusies en aanbevelingen in dit rapport dient contact op te worden genomen met de heer drs. A.H. Carmiggelt.

Bureau Oudheidkundig Onderzoek Rotterdam (BOOR)
t.a.v. de heer drs. A.H. Carmiggelt
Geintuurbaan 213b
3051 KC Rotterdam
Tel. 010-4898500
E-mail boor@rotterdam.nl

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Literatuur

Boef – van der Meulen, S., 2011: De familie van der Duyn, vijf generaties korenmolenaars in Capelle, in: Nieuwsbrief Historische Vereniging Capelle aan den IJssel, jaargang 25, nummer 1.

Centraal College van Deskundigen Archeologie, 2014: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) Landbodems versie 3.3*, Gouda.

Guiran, A.J., 2012: "Dijkversterking Capelle aan den IJssel, Dorpsstraat", Concept Advies/Quick scan BOOR met betrekking tot archeologische kenmerken.

Hartman, F., 2010: Windkorenmolen "De Hoop", in: Nieuwsbrief Historische Vereniging Capelle aan den IJssel, jaargang 24, nummer 1.

Ploegaert, P.H.J.I., 2014: Capelle aan den IJssel Dorpsstraat 31, Pogramma van Eisen karterend inventariserend veldonderzoek (IVO-P), Rotterdam (PvE nummer 2014014).

Staalduinen, C.J. van, 1979: Toelichtingen bij de Geologische kaart van Nederland 1:50.000, Rotterdam West (37 W), Rijks Geologische Dienst, Haarlem.

Westerhoff, W.E., T.E. Wong en E.F.J. de Mulder, 2003: Opbouw van de ondergrond, in: Mulder, E.F.J. de, M.C. Geluk, I.L. Ritsema, W.E. Westerhoff en T.E. Wong (red.): *De ondergrond van Nederland*, Groningen/Houten, 247-352.

Wolters-Noordhoff Atlasproducties/Topografische Dienst, 1990: *Grote Provincie Atlas van Zuid-Holland, schaal 1:25.000*, Groningen/Emmen.

Kaarten/Atlassen

BOOR, 2008: *Archeologische Waardenkaart Schiedam*, Rotterdam (vastgesteld op 19 februari 2008).

NITG-TNO, 1998: *Geologische Kaart van Nederland 1:50.000, Rotterdam Oost (37 O)*, Haarlem.

Uitgeverij Nieuwland, 2005: *Grote Historische topografische Atlas ± 1905 Zuid-Holland, schaal 1:25.000*, Tilburg.

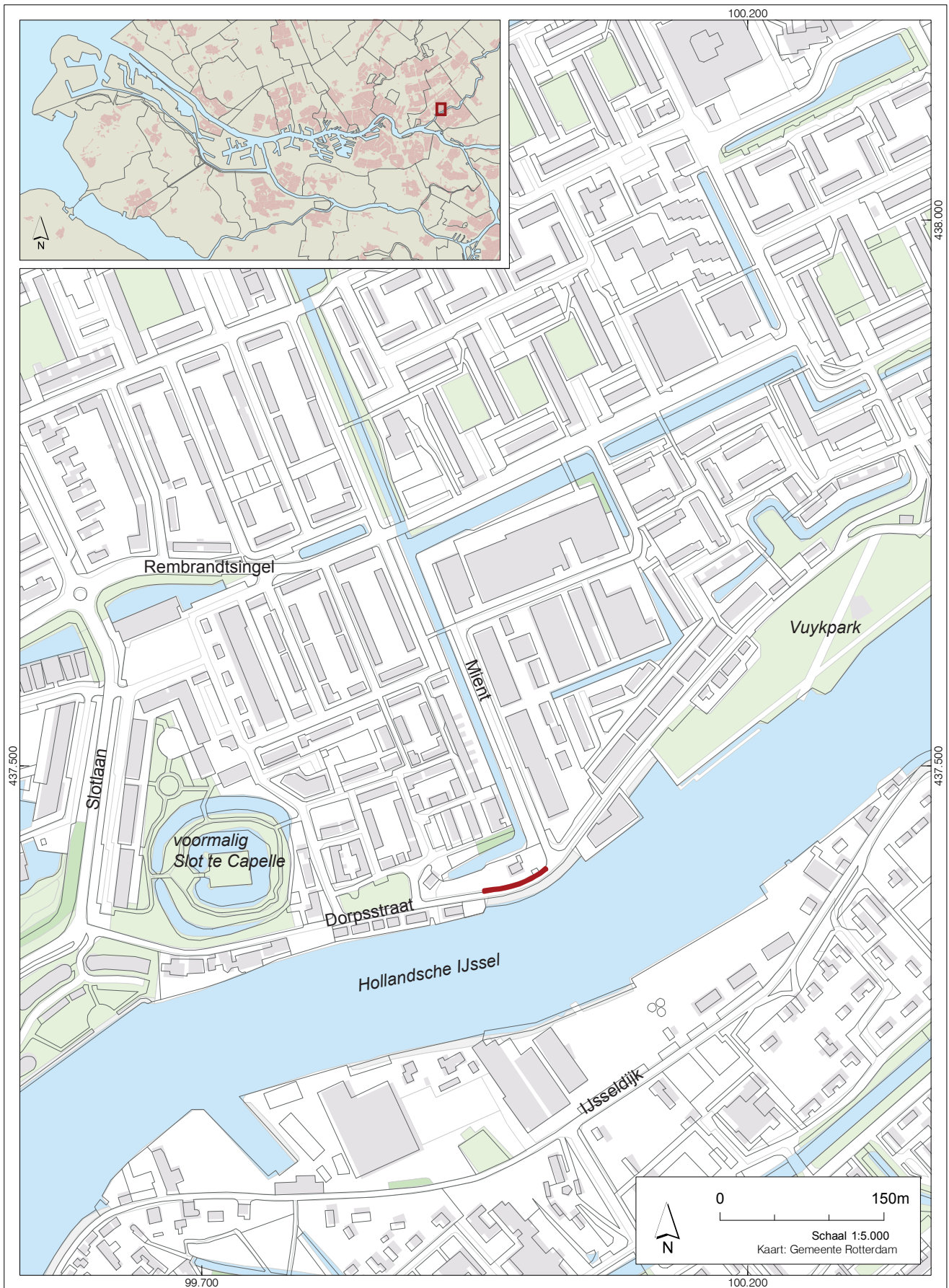
Digitale bronnen

BOORIS: Informatie Systeem van het Bureau Oudheidkundig Onderzoek Rotterdam.

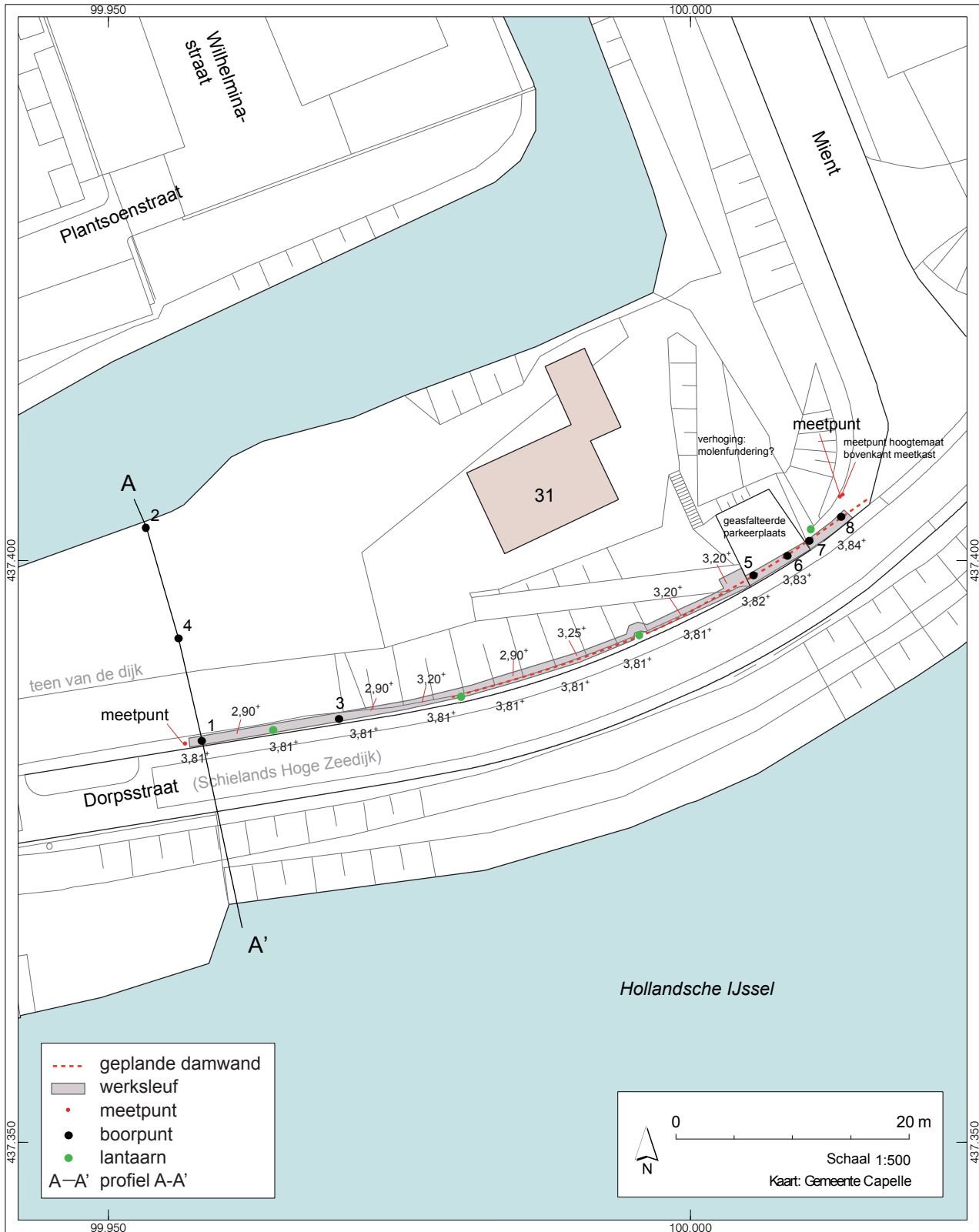
Molendatabase: <http://www.molendatabase.org/molendb.php>

AFKORTINGEN

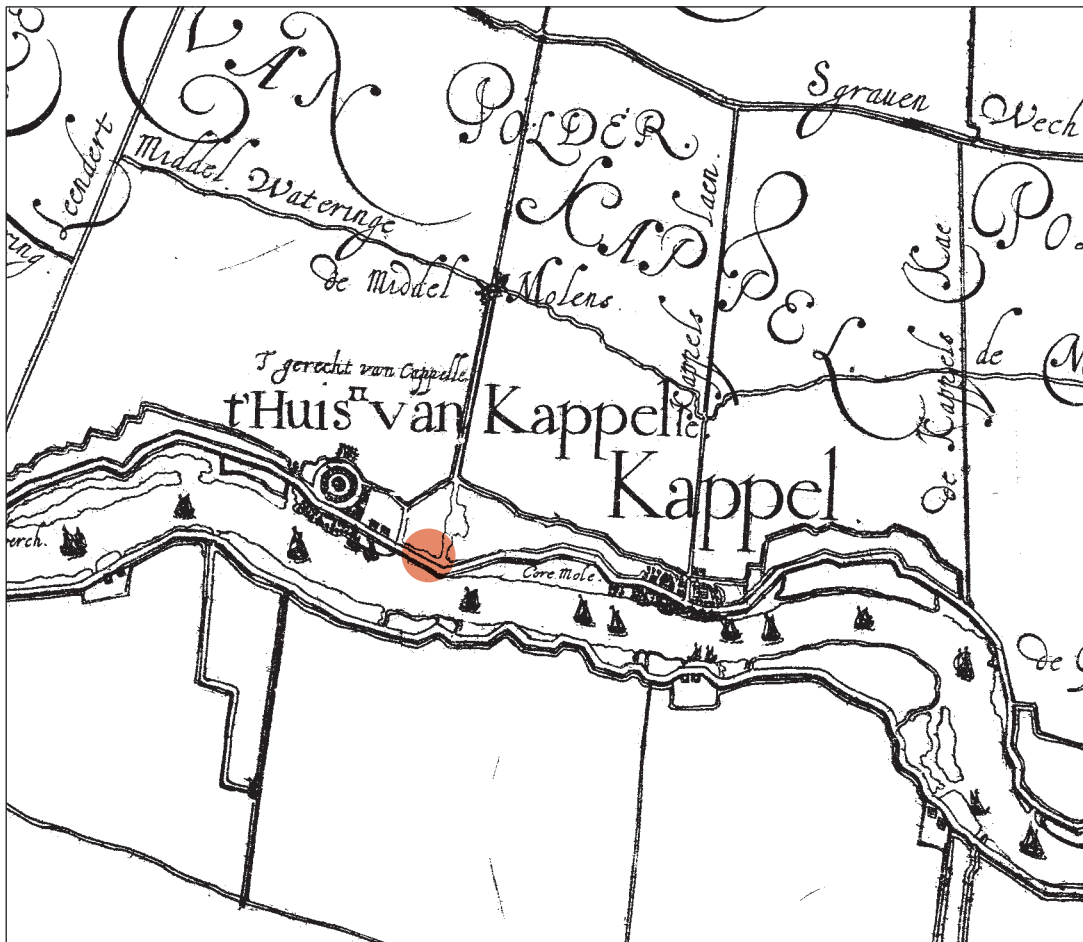
AMZ	Archeologische Monumentenzorg
Archis	Archeologisch informatiesysteem van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
BOOR	Bureau Oudheidkundig Onderzoek Rotterdam
CvAK	College voor de Archeologische Kwaliteit
IVO	Inventariserend Veldonderzoek
IVO-P	Inventariserend Veldonderzoek-proefsleuvenonderzoek
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
mv	maaiveld
NAP	Normaal Amsterdams Peil
PvE	Programma van Eisen
RD	Rijksdriehoek

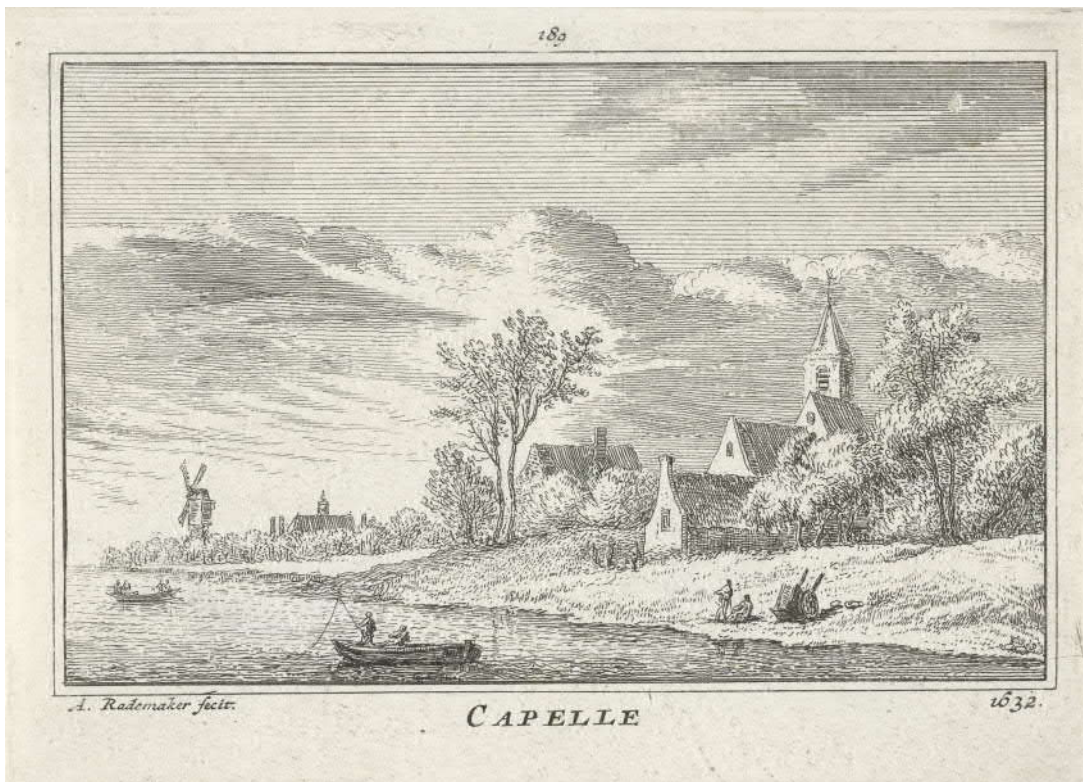
Afb. 1. Ligging van het plangebied Capelle Dorpsstraat 31.

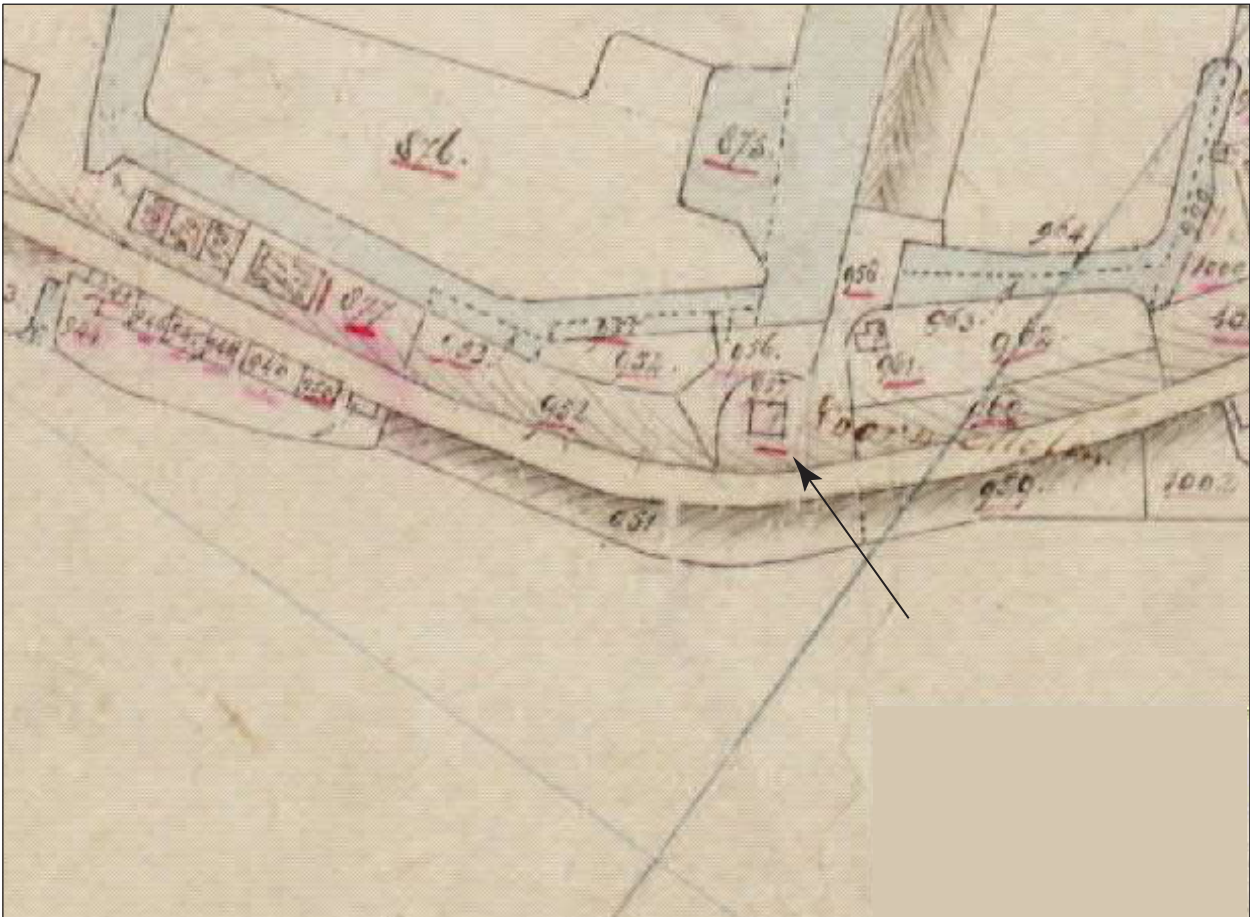
Afb. 2. Locatie van de proefsleuf in de berm van de Dorpsstraat, met daarin de locatie van de boringen en boorprofiel A-A'. Tevens zijn de NAP-hoogtes van de bodem van de proefsleuf en het maaiveld weergegeven.

Afb. 3. Een uitsnede van de kaart van Schieland uit 1611 (Floris Balthasars), met de locatie van het onderzoek. Het noorden is rechtsboven.

Afb. 4. Capelle aan de IJssel, situatie in 1632 vanuit het noordoosten. Kopergravure van Abraham Rademaker uit de 18^e eeuw, naar een ouder voorbeeld. Links op de achtergrond de betreffende standerdmolen.

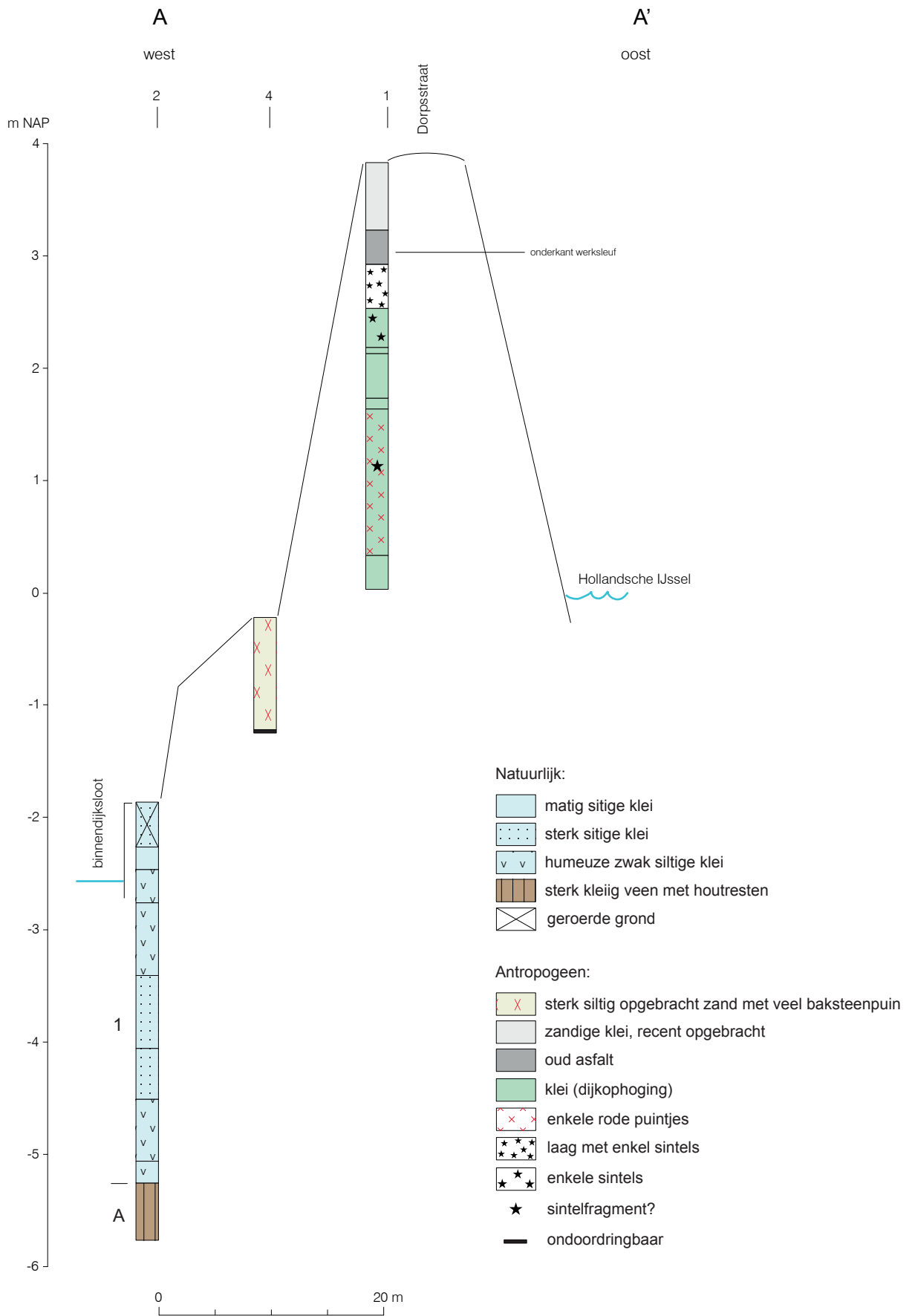
Afb. 5. De korenmolen op de oudste kadasterkaart (1811-1832). Het noorden is rechtsboven.

Afb. 6. Korenmolen 'De Hoop' van Cornelis van de Erve aan de Dorpsstraat 33, met gezicht op de Hollandsche IJssel. Circa 1900-1910 (Stadsarchief Rotterdam).

Afb. 7. Sfeerimpressies van het karterend veldonderzoek. Op de bovenste foto zien we links het huis Dorpsstraat 31 uit het midden van de 19^e eeuw en rechts de Hollandsche IJssel. Op de onderste foto zien we de sleuf door het gedeelte van de geasfalteerde parkeerplaats.

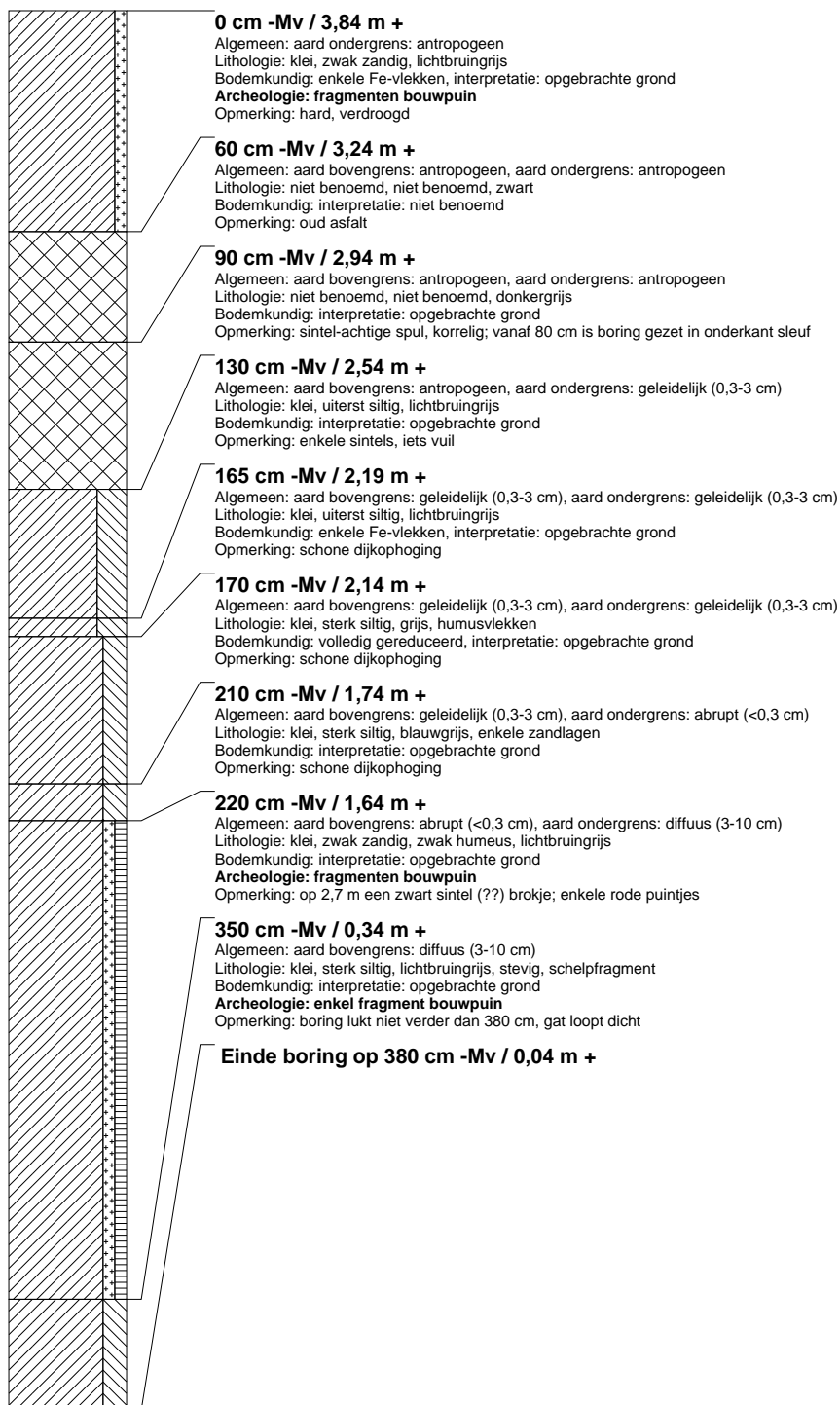

Afb. 8. Profiel A-A' haaks op de Dorpsstraat (Schielands Hoge Zeedijk). Voor de ligging zie afbeelding 2.

BIJLAGE 1: BOORSTATEN

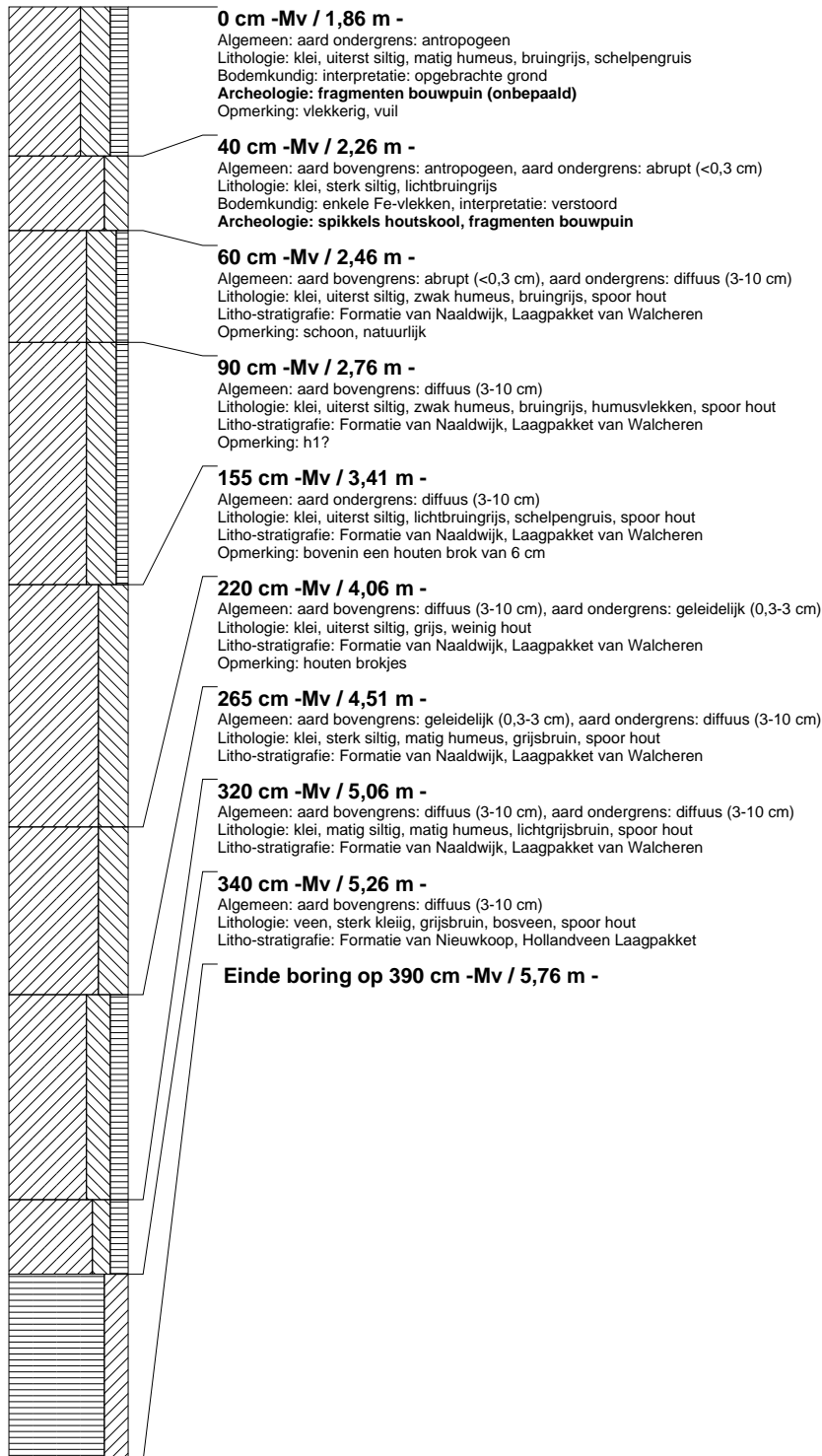
boring: 576-1

beschrijver: GK, datum: 14-7-2015, X: 99.960, Y: 437.385, hoogte: 3,84, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Capelle aan den IJssel, opdrachtgever: Hoogheemraadschap Schieland, uitvoerder: BOOR, opmerking: 1,75 m op het lint vanaf het westen; in de sleuf gezet, daarboven tot aan maaiveld ook beschreven

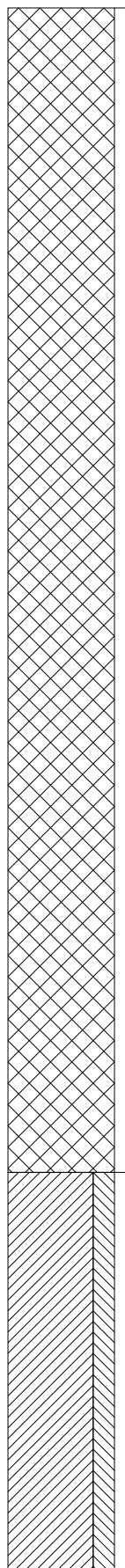
boring: 576-2

beschrijver: GK, datum: 14-7-2015, X: 99.953, Y: 437.403, hoogte: -1.86, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Capelle aan den IJssel, opdrachtgever: Hoogheemraadschap Schieland, uitvoerder: BOOR, opmerking: haaks op boring 1; ca. 0,8 m uit brede dijksloot; ca. 70 cm boven waternivo; 10 m uit boring 4; ingemeten met GPS

boring: 576-3

beschrijver: GK, datum: 14-7-2015, X: 99.970, Y: 437.387, hoogte: 3,84, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Capelle aan den IJssel, opdrachtgever: Hoogheemraadschap Schieland, uitvoerder: BOOR, opmerking: 13 m op de lint vanuit het zuiden in de sleuf; dieptes gemeten wel vanaf maaiveld

0 cm -Mv / 3,84 m +

Lithologie: niet benoemd, niet benoemd
Bodemkundig: interpretatie: opgebrachte grond
Opmerking: zie beschrijving boring 1

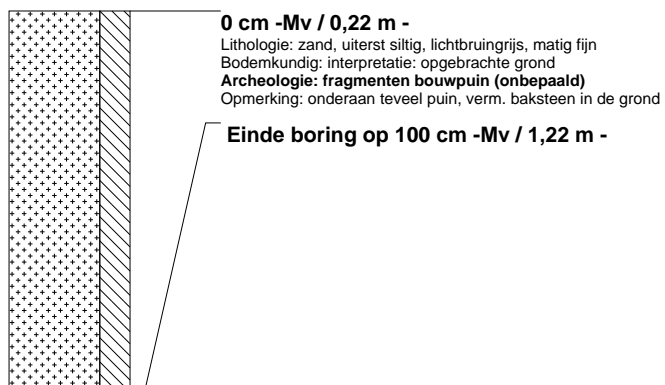
350 cm -Mv / 0,34 m +

Lithologie: klei, sterk siltig, grijs
Bodemkundig: interpretatie: opgebrachte grond
Opmerking: globaal beschreven: ca. 350 - 470 afwisselend ks3 en kz1 schone kleiophoging dijk

Einde boring op 470 cm -Mv / 0,86 m -

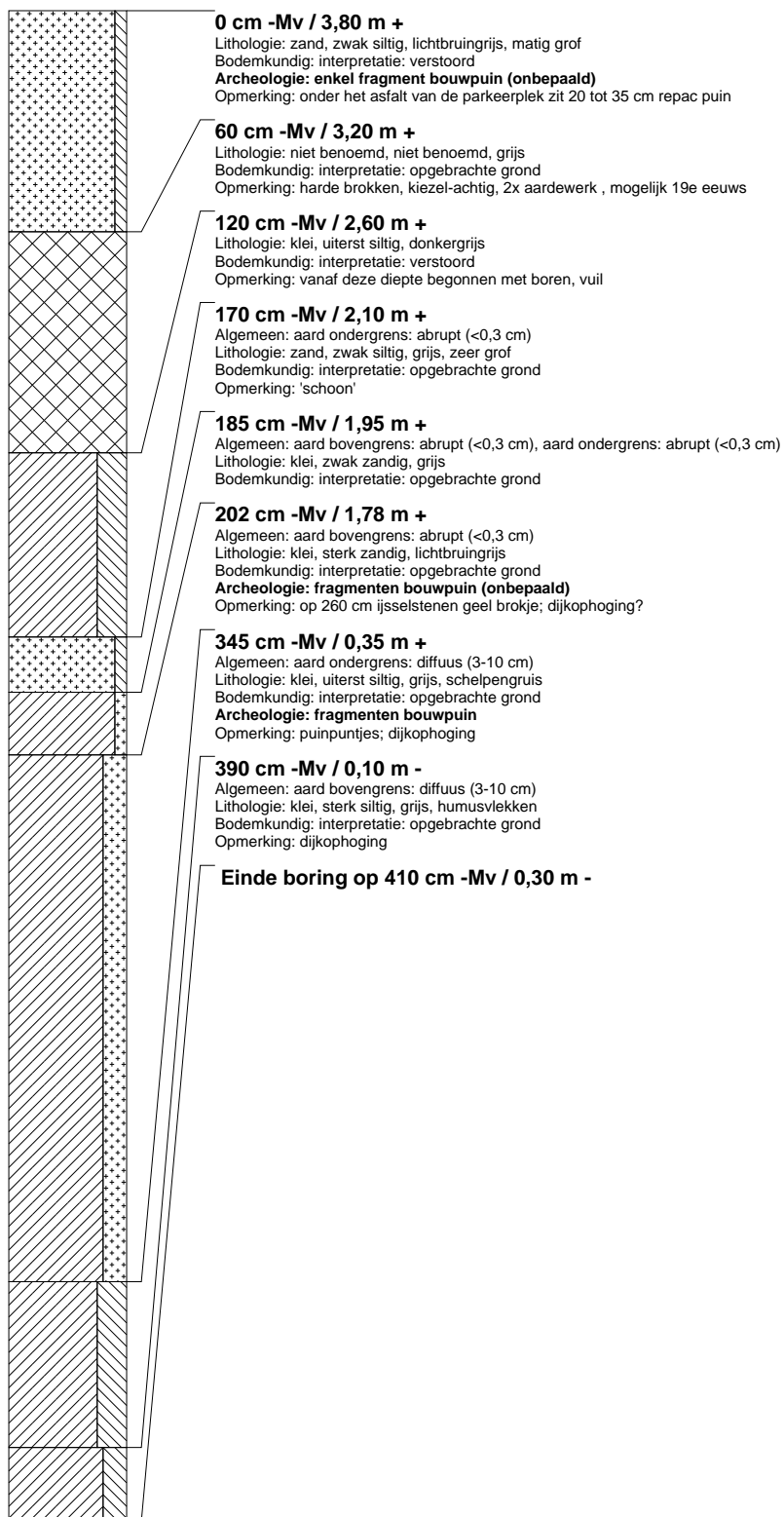
boring: 576-4

beschrijver: GK, datum: 14-7-2015, X: 99.956, Y: 437.393, hoogte: -0,22, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, vondstzichtbaarheid: matig, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Capelle aan den IJssel, opdrachtgever: Hoogheemraadschap Schieland, uitvoerder: BOOR, opmerking: tussen boring 1 en 2; 10 m vanuit boring 2; teen van de dijk; boring lukt niet dieper; ingemeten met GPS

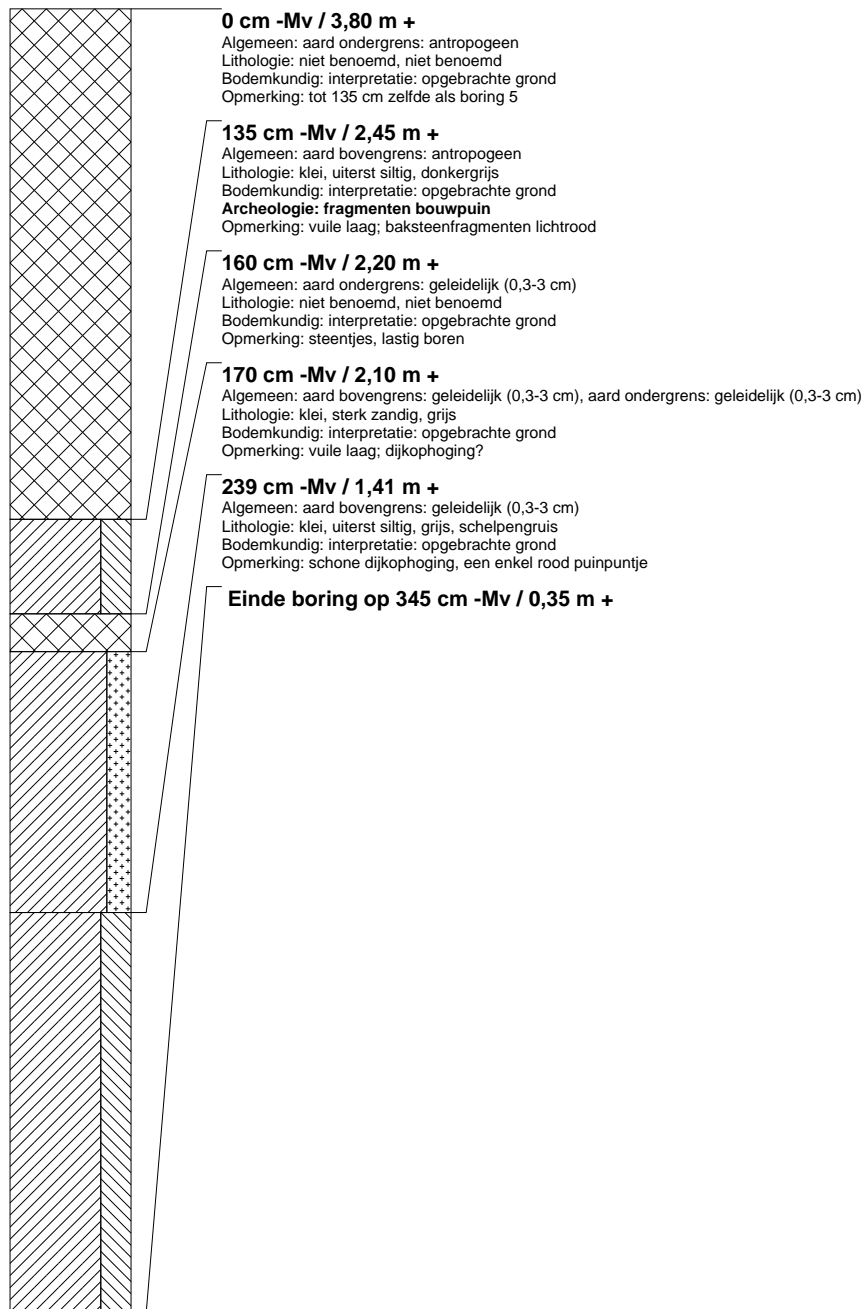
boring: 576-5

beschrijver: GK, datum: 14-7-2015, X: 100.005, Y: 437.399, hoogte: 3,80, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Capelle aan den IJssel, opdrachtgever: Hoogheemraadschap Schieland, uitvoerder: BOOR, opmerking: 51,2 m op de lint in de sleuf vanuit het westen t.h.v. parkeerplek

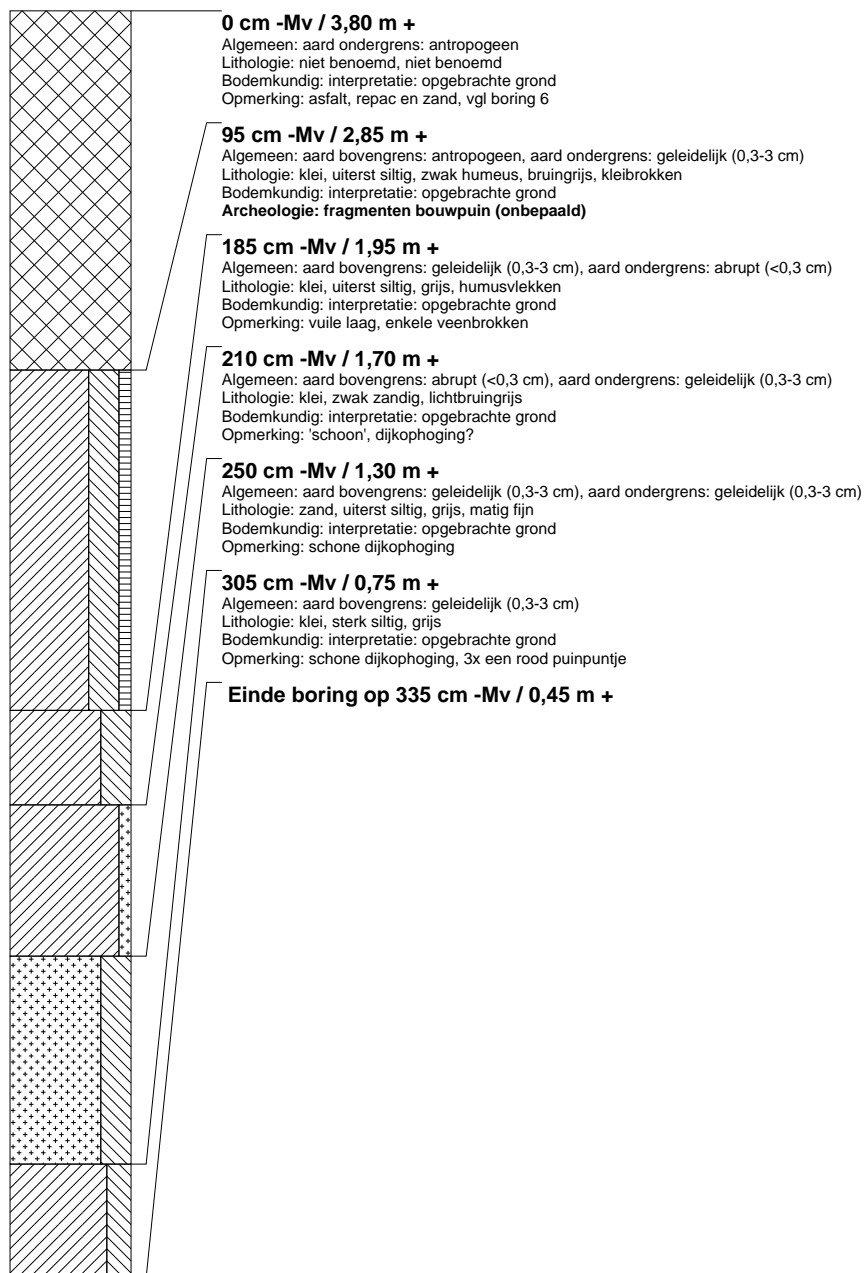
boring: 576-6

beschrijver: GK, datum: 14-7-2015, X: 100.008, Y: 437.401, hoogte: 3,80, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Capelle aan den IJssel, opdrachtgever: Hoogheemraadschap Schieland, uitvoerder: BOOR, opmerking: 54,45 m op de lint vanuit het westen in de sleuf

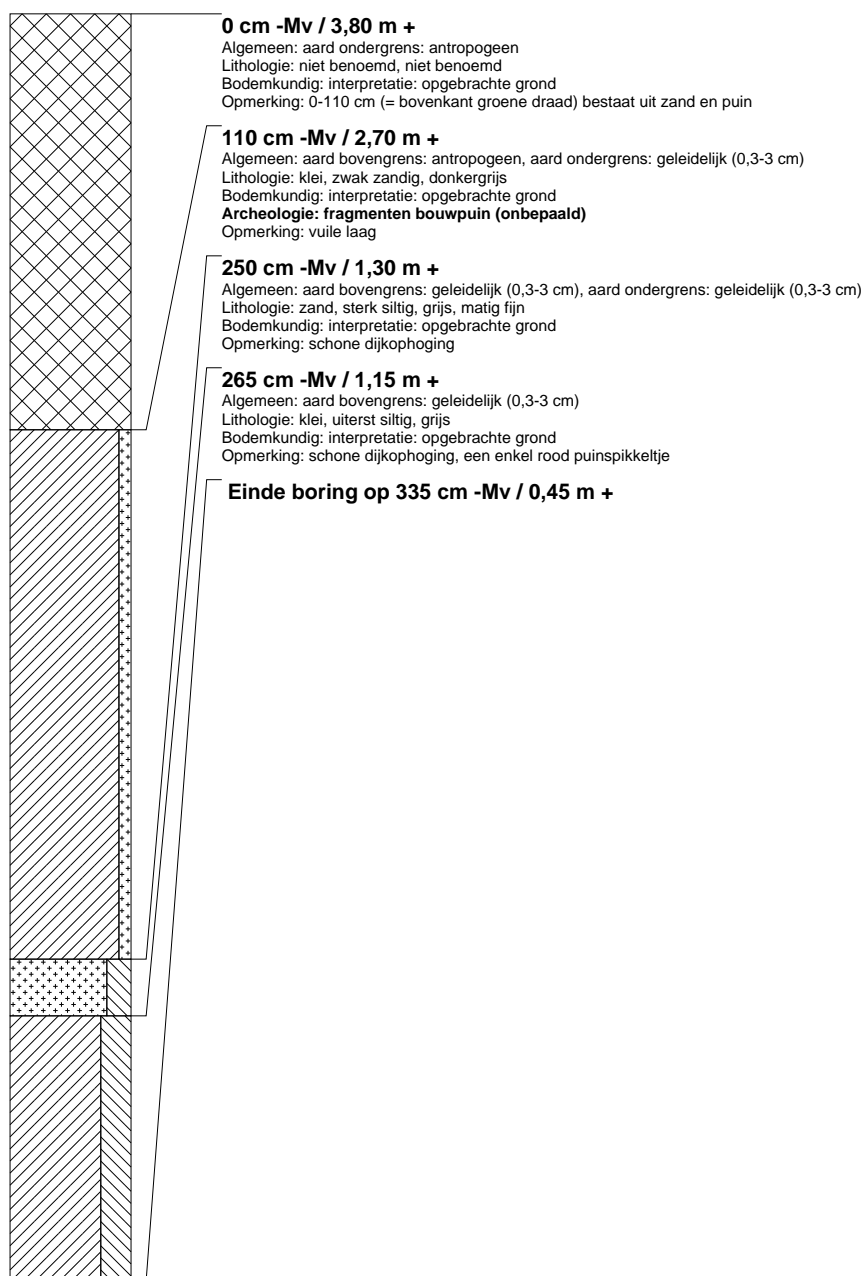
boring: 576-7

beschrijver: GK, datum: 14-7-2015, X: 100.010, Y: 437.402, hoogte: 3.80, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Capelle aan den IJssel, opdrachtgever: Hoogheemraadschap Schieland, uitvoerder: BOOR, opmerking: 56,7 m op de lint in de sleuf

boring: 576-8

beschrijver: GK, datum: 14-7-2015, X: 100.013, Y: 437.404, hoogte: 3.80, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Capelle aan den IJssel, opdrachtgever: Hoogheemraadschap Schieland, uitvoerder: BOOR, opmerking: 61 m op de lint vanuit het zuiden in de sleuf

Bureau Oudheidkundig Onderzoek Rotterdam (BOOR)

**Ceintuurbaan 213b
3051 KC Rotterdam**